

מסורת הש"ס

^[א] [לעיל 15, ג] קדושין מז: א ב"ק עט, ד) רש"י, ט) [פ"ב דמעילה], ו) [נ"ל כפי הנהגה], ז) [לעיל דף מג:], ח) [נ:] ד"ה אמר רבא], ט) [ע' תוי"ט פ"ז רמב"ם ד"ה מתנה וכו' מה שמתה ע"ז],

הגהות הב"ח

^[א] תוס' ד"ה כאומר וכו' בעלים הוא לא חשיב:

גליון הש"ס

גמ' ביד עבדו חייב. ע"י ירושלמי פ"ד דמע"ש עה"ל דמתני' מערימין על מ"ש:

הגהות הגר"א

^[א] [תוס' ד"ה כן. לא להתחייב כו'. י"ב והרמב"ם מפרש אף להתחייב:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

גיד עצדו חייב. בתמיהה. קמני א"ל השואל שלחה לי גיד עצדך ושלחה לו חייב השואל באונסיה כדרך והרי לא יאלת מרשות משאיל **גיד עצד** כיד רבו דמיא והרי הוא כאלו הוליכה לו הוא: **נעשה כאומר הכישה במקל והיא סבא**. אחרי. הלכך משיאלתה

מחזרו של צעלים צין בלא שומר דשעציד נפשיה משתלם מרשותו והרי הכישה במקל עד אשר יאלתה מציתו: ושלחה לו גיד צנו. של משאיל שלחה משאיל לשואל חייב השואל וכגון שאמר ליה שלח לי גיד צנך: **גיד עצדו פטור**. ורפ"י אמר שלחה לי גיד עצדך: לא סימא. כדתרצה רב נעשה כאומר לו אלא רב מוקי לה למתני' ברא"ל הכישה במקל והיא תבא אחרי דשעציד נפשיה מני נפקא מחזרו ומשום דשלח עצדו עמה לא מיפטר: **לפנים מחזרו של משאיל**. שחזרו של משאיל פתוחה לרה"ר וחזר השואל לפנים ממנו ופתוחה לחזרו של משאיל שאין נכנסין ויוצאין לחזרו של שואל אלא דרך חזרו של משאיל דהתם סמכא דעתיה דשואל דמשיעמדו הצעלים לפניה להטותה לגד חזרו של שואל ומחי לה בחוטרא ודאי להתם ריהטא וההוא הוא דמשעצד שואל נפשיה. אבל אם היתה נריכה לבא דרך רשות הרצים לעולם אימא לך אפ"י אמר ליה הכי לא סמכא דעתיה שיפקירנה המשאיל בלא שומר ולא שעצד נפשיה עד שצבא לידו: **דאיכא גוייתא**. שיש בחצר המשאיל זויות ועוקצין שיכולה לסור שם ולהשטט במחבא. דשטול"ט בלע"ז בלשון (תהלים ז) כי גז חיש וכמו (במדבר יא) ויגז שלים: אלא **לחורב**. שאם בא המשאיל לחזור ולתובעה ממנו בתוך ימי הזמן שהשאילה לו: **צקע** **צו קנאו**. עד שיכלו ימי שאילתו: לא **צקע** **צו** לא **קנאו**. דקסבר אין משיכה קונה בשומרים: **מעל**. המשאיל לשלם להקדש קרן שנהנה בהשאלתו. ומה היא הנאתו לפי טובת הנאה שצו אומדים צו כמה הוא רוצה להיות נחסר משלו להחזיק לו השואל טובת ה[נהגה] כוו. טובת הנאה צונד"ר בלע"ז: וחזירו מוסר לבקע **צו לנפחילה**. אפילו ידע לאחר שבא לידו

שהוא של הקדש שמכיון ששגג צו המשאיל ונתחייב דמי טובת הנאה להקדש יאלת הנייתה לחולין: ואי לא **קנאו**. במשיכה אמאי מעל המשאיל עד שיבקע צו השואל: ופליגא. נמי דרב הונא אדרי' אלעזר:

קרקע

לגזול אלא כל אחד דעתו להחזירו אחר בקוע ולא יאל לחולין אלא מה שנתכוון לגזול דהא קי"ל ”שואל שלא מדעת גזלן הוא וקיס ליה כוליה בדרשותיה אלא נראה לר”י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל”^[א] וסיפא דקמני נתנו לחזירו היינו לחזירו שאינו גוצר ואפילו בלא בקוע מעל לפי שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן צהנהנה אין מועל אחר מועל אלא צבהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על צבהמה ובא חזירו ורכב התם איירי בשאינם גוצרים דאי בגוצרים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחזירו דקאמר הכא היה נראה לר"י לכאורה שיאל כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכך חזירו מותר לבקע צו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה שצו אע"פ שההפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אכן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שצו אך קצת קשה לר"י דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחזירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא אותה הנאה שנותן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר ובנותנו לחזירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות איך מותר לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שגא ממסכרי ביתו והקדישו דאם דר צו השוכר מעל (ערכין דף כה). כשבין שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאילו ומעל בשאלה יאלת כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דצנחן לחזירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחזירו גם ככאן ימעול לפי כל מה ששזה הנאת בקוע וי"ל דצנתן מועל כדין לפי כולה כי כולה הפסיד להקדש אבל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה היו טפי:

כך **תקנו משיכה בשומרים**. [א] לא להתחייב באונסין ”אקאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרין פרק האומנין (לעיל דף פ:) דהנח לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצידה ואי אשואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה וליכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דאמר הכא אלא לענין חורה קאמר דשוכר ושואל מיד שמשכו צבהמה מרשות הצעלים אין צעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר ופליגא דרב הונא:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

צט.

אמר **שמואל** **בעבד עברי**. פי' ר"ח דשמואל פליג עליה דרב ולית הלכתא כוותיה דרב דאמר הכישה במקל ותבא חייב וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדבצי גמרא לסיועי לרב ודחי ליה דדוחק: **דלא** **קני** **אי**ה **גופיה**. אע"ג דצפ"ק דקדושין

(דף נו. ושם) אמרינן דעצד עצרי גופו קנוי היינו לענין שאין גרעונו מחול אם מחל בעל פה אלא צצטר: **באומר** **הכישה במקל והיא תבא**. ואע"פ שעצדו מוליכה לא היו שאילה צצעלים והא דאמרין יד עצד כיד רצו היינו שנשאל הרצ עצמו עם הפרה ושלח עצדו צמקומו וכיון צצמקוס צעלים ”א^[א] לא חשיב כצהמה אבל הכא ששואל את עצדו הוה ליה כשואל שמי ררות דעצדו כצבהמתו דמי:

כיון **שיצאתה מרשות משאיל נתחייב שואל באונסין**. לכאורה נראה דמיירי שילתתה מיד לסימטא או לגדי רה"ר דחשיב כאלו משכה שואל אבל יאלתה מיד לרה"ר לא כיון דמשיכה אינו קונה צרה"ר והא דלא הוצרך רצ לפרש דפשיטא הוא דלא עדיף ממשיכה אי נמי קתם חלרות סמוכים פתחיהן לגד רה"ר ולא לרה"ר עצמו לכך לא הוצרך לפרש וא"ת דצהמוכר את הספינה (צ"ב דף עד:) אמרינן רצ ושמואל דאמרי תרוייהו כליו של אדם קונה לו בכל מקוס חוץ מרה"ר משמע דמדד והניח על גצי סימטא לא קני אלא דוקא כליו קונה לו והכא אמר רצ דקונה צסימטא וי"ל דהתם מיירי כשהיה מתחילה מונח בצליו קודם קנין ולא שהניח המוכר שם צשעת מכירה אבל הניח על גצי קרקע של סימטא ששם קנין קונה ועוד י"ל דהכא מיירי אפ"י יאלת מיד לרה"ר דלענין להתחייב באונסין קניא משיכה צרה"ר אף על גצ דלא קניא לענין מקח כמו שואל קורדוס לרצ הונא דאמר לקמן דקני צבמשיכה להתחייב באונסין אף על גצ דלא קניא לחורה:

וחבירו מותר לבקע בו **בבתחילה**. תימנה דתניא בתוספתא ”צקע צקורדוס של הקדש בא חזירו וצקע צו ובא חזירו וצקע צו כולם מעלו וליכא למימר דאריי צקורדוס כלי שרת ששוחטין צו שאין יוצא

לחולין כדתנן צפרק ”הנהנין (מעילה דף יט:) אין מועל אחר מועל צמוקדשין אלא צבהמה וכלי שרת בלבד דהא קמני סיפא נטלו ונתנו לחזירו הוא מעל וחזירו לא מעל וצעולה נתנו לחזירו וחזירו לחזירו כולן מעלו צה ואין נראה לר"י נמי דהתם איירי בשלא נתכוונו לגזול אלא נראה לר"י דהא קי"ל ”שואל שלא מדעת גזלן הוא וקיס ליה כוליה בדרשותיה אלא נראה לר”י דתוספתא איירי בגוצרים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל”^[א] וסיפא דקמני נתנו לחזירו היינו לחזירו שאינו גוצר ואפילו בלא בקוע מעל לפי שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן צהנהנה אין מועל אחר מועל אלא צבהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על צבהמה ובא חזירו ורכב התם איירי בשאינם גוצרים דאי בגוצרים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחזירו דקאמר הכא היה נראה לר"י לכאורה שיאל כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכך חזירו מותר לבקע צו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הנאה שצו אע"פ שההפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אכן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הנאה שצו אך קצת קשה לר"י דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הנאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחזירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא אותה הנאה שנותן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר ובנותנו לחזירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות איך מותר לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שגא ממסכרי ביתו והקדישו דאם דר צו השוכר מעל (ערכין דף כה). כשבין שמעורב בשל הקדש וי"ל כיון שהשאילו ומעל בשאלה יאלת כל הנאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דצנחן לחזירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחזירו גם ככאן ימעול לפי כל מה ששזה הנאת בקוע וי"ל דצנתן מועל כדין לפי כולה כי כולה הפסיד להקדש אבל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הנאה דשאלה היו טפי:

כך **תקנו משיכה בשומרים**. [א] לא להתחייב באונסין ”אקאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרין פרק האומנין (לעיל דף פ:) דהנח לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצידה ואי אשואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה וליכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דאמר הכא אלא לענין חורה קאמר דשוכר ושואל מיד שמשכו צבהמה מרשות הצעלים אין צעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר ופליגא דרב הונא:

פרט

עין משפט ונר מצוה

לש א מיי פ"ב מהל' שאלה ופקדון הלכה א ב סמג עשין צב טוש"ע ח"מ סי' שמ סעי' ו וסעי' ח:

ב ב מיי שם הלכה א טוש"ע שם סעי' ה:
בא ג מיי שם הל' ב טוש"ע שם סעי' ז

בב ד מיי פ"ז מהל' ודלא כרב:

ה [מיי] פ"ב מהל' שכירות הלכה ח טוש"ע ח"מ סי' שמא סעי' א ה:

לעני רש"י

דשטול"ט

^[א]ישטולטו"ש]. מעברים צורים, מקומות מחבוא, לבוגד"ר [בר"ן גיר"ד]. להיות אסור תודה.

מוסף רש"י

השואל קורדוס מחבירו לעשרה ימים. ביקע בו קנאו. הוא חוקה להשתמש צו ימי שאילתו ואין המשאיל יכול לחזור צו. (קדושין מז:). כך תיקנו משיכה בשומרים. שלא יתחייב שומר צשמירה עד שמשוך. (ב"ק עט:).